

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales

In Qvibus Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1616

48. De potestate Episcopi in ordinibus conserendis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14007

Examinatores promouendorum ad Ecclesias Parochiales vocabuntur ad Synodum Prouincialem, rationem sui officij redditori. Et si qua aduersus eos accusatio orta fuerit: & de ea conuicti sint, arbitrio Synodi grauius puniantur. *Ex Concil. Trid. Sess. 24. c. 18.*

Synodus itidem Prouincialis, arbitrio suo pœnas constituet aduersus Visitatores, qui in procuracionibus ob visitationes accipiendis, contra Canones fecerint. *ex Concil. Trid. eadem Sess. c. 3. ad finem.*

Eliget etiam Iudices, qui inquirant in Clericis concubinas habentes. *ex Concil. Trid. Sess. 15. c. 14.*

Si quis de factis Imaginibus, & reliquis Sanctorum aliquid abusus extiterit, iudicabit Synodus Prouincialis, an extirpari, an corrigi, an permitti debeat, & possit. *ex Concil. Trid. ead. Sess. ca. de inuocat. Sancto.* Abusus item, qui circa Indulgentias in Diœcesibus fuerint, quæ à singulis Episcopis diligenter corrigentur, & in Synodo Prouinciali referentur: sint ut ab alijs quoque Episcopis cognita, & statim ad Romanum Pontificem referantur. *ex Concil. Trid. ead. Sess. c. 26.*

Concedit etiam Synodo Prouinciali, Concilium Tridentinum potestatem, ut in forma examinationis facienda, ijs, qui ecclesijs parochialibus præficiuntur, aliqua addere, vel remittere possit, præter formam ab ipso Concilio Tridentino constitutam. *ex Concil. Trid. Sess. 25. cap. 19.* Potest etiam statuere Synod. Prouincialis, si pro regionis more iudicauerit expedire, ut vacante Parochiali ecclesia, quæ sit in patronatu alicuius, vocentur edictis publicis quicumque ad beneficium illud examinari uoluerint. *ex Concil. Trid. Sess. 23. cap. 18.*

Potest itidem Synodus prouincialis aliquem Prælatum constituere, qui uisitet Ecclesias, quæ nullius diœcesis esse uidentur, uidelicet eas, de quibus non constat, quæ ex uicinis episcopis propinquiores sint. *ex Concil. Trid. ead. Sess. cap. 9.*

Iudicabit quoque Synodus Prouincialis de licentis datis alicui episcopo, ut abesse possit: & cauebit ne quis eo iure abutatur: & prouidebit, ut pœnis Canonice delinquentes puniantur. *ex Concil. Trid. Sess. 23. cap. 1. de Reformatione.*

Nono quaeritur, An Synodus Prouincialis possit aliquid statuere, & definire? Gratianus *distinctione decima octaua, in principio*, scripsit: Synodos Episcoporum tantummodo posse corrigere mores, & curare, ut quæ Canonibus statuta sunt, seruentur. Sed minime est dubitandum, quin Synodus Prouincialis possit aliquid statuere, & definire, non quidem, quod sit contra ius commune, sed quod sit præter illud: uidelicet addendo, declarando.

Decimo quaeritur, Quid in Diœcesana synodo sit tractandum? In primis recitabitur Decretum positum in Concilio Tridentino, *Sess. 23. de Residencia eorum, qui sunt Ecclesijs præfetti.*

Deinde eligentur Iudices, quibus per summum Pontificem cause committi, & delegari queant. *ex Concil. Trid. Sess. 23. cap. 10.*

Item eligentur hi, quorum exacto examine subiciantur, qui ad ordines, vel Parochiales Ecclesias, aliaue beneficia sunt promouendi. *ex Concil. Trid. Sess. 24. cap. 18.*

Eligendi quoque sunt uiri probi, & idonei, quorum cura sit, nulla tamen cum iurisdictione, simpliciter omnia & singula per totam diœcesim, sedulo, & diligenter inquirere, & seruari, quæ correctionem, & emendationem desiderant, & ea ad Episcopum deferre, ut opportune prouideat: solent hi Synodales testes, vel Visitatores appellari. *Capitulum, Sicut olim, de Accusatione, cap. 1. Non debetur, distinctione octaua, & tot constituentur, quot episcopus pro diœcesis, & Ciuitatis amplitudine iudicabit. Nam ultra septem viros potest constituere. cap. Epist. in Synodo, vigesima quinta, quaestio. sexta.* Proxima autem sequenti Synodo reuocandi erunt, alijque eligendi. *Hesien. & Ioannes Andreas, cap. 1. Sicut olim, de Accusat. Porro Synodales testes*

Acq. instit. Moral. Pars 2.

electi in manibus Episcopi a Synodo præfidentis, iurando sese obstringent promittentes super reliquas Sanctorum, quas manu tangent, se quicquid nouerint, uiderint, vel postea inquisierint, quod contra Dei uoluntatem, & rectam Christianæ Religionis normam hactenus factum fuerit, & deinceps fieri in illa Parochia, quod ad cognitionem ipsorum quocumque modo peruenit, si indicatum eis fuerit Synodalem causam esse, & ad Episcopum ministerium pertinere, id Episcopo, vel eius speciali delegato patefacturos, neque id se amore, pretio, metu, aut sanguinis, aut affinitatis causa ullo modo celaturos.

Potestas quoque facta est Episcopis à Concilio Tridentino, *Sess. 25. cap. 4. de Reformatione*, ut in Synodis diœcesanis possint pro sua conscientia prouidere ijs ecclesijs, in quibus, vel tam magnus celebrandarum Missarum numerus, defunctorum dispositionibus impositus fuerit: ut illi oneri singulis diebus satisfieri nequeat, vel quæ constituta est illis Missis celebrandis elemosyna, adeo tenuis est, ut non facile inueniatur, qui uelit huic se oneri subijcere, unde pereunt pia testantium uoluntates, & eorum conscientie grauantur, ad quos prædicta pertinent. In his igitur ampla facultas datur episcopis synodi diœcesanæ, statuendi quicquid ad Dei honorem, & cultum, & ecclesiarum utilitatem magis uideant expedire. Ita tamen, ut eorum semper defunctorum commemoratio fiat, qui pro suarum animarum salute legata ad pios usus reliquerunt.

Ultimo quaeritur, an possit synodus diœcesana, statuta perpetua concedere? Potest, *cap. ut animarum, de constit. ut ibi Glos. & alij, & Glossam cap. si quis uenerit, de Maior. & obed. cap. super his, eod. titul. & Felin. ibi.* non quidem, quæ sint contra, sed præter, vel secundum Ius commune: ac prouideat ea, quæ ad rectam gubernandam rationem spectant, & quæ ad continendum, & augendum in Fide, & Religione, & bonis moribus Clerum, & Populum. Sed nunquid episcopus suis constitutionibus tenetur? Minime. *Ioan. Andr. in cap. cui licet de regul. iur. in sexto, Alexand. Inson. Decius. leg. prima. ff. quod quisque iuris.* An possit Episcopus à suis Constitutionibus aliquos soluere, hoc est, cum aliquibus dispensare? Potest: non tamen ita ut alteri quaesitum ius auferat. *Cardinal. Zarabel. consil. 30. Siluest. dispensatio, quaestione decimatercia.*

CAP. XLVIII.

De Potestate Episcopi in ordinibus conferendis.

PENES Episcopos, & alios superiores est potestas ordines Ecclesiasticos conferendi: quæ propria est ipsorum, neque alterius cuiusquam, nec eam episcopus, nisi per consecrationem assequitur, cum ad ordinem, non ad iurisdictionem spectet. *e. Transmissum, de elect. ubi Glossa, & alij.*

Primo quaeritur, Quisnam possit iure ordinare? Respondet, episcopum, & alios eo superiores Antistites. *S. Thom. & alij Theologi in 4. dist. 25.* oportet tamen ex necessitate iuris diuini, ut episcopus sit baptizatus, alioquin enim nec ordines conferre, Christus, aut sacrificium agere, nec absolueret potest. Ordinati tamen ab illo, absoluti, salui sunt propter fidem Sacramenti, *cap. Veniens, de Presbytero non baptizato.* Non tamen ex necessitate iuris diuini requiritur, ut sit confirmatus. Unde si is qui confirmatus non est, ordinetur, vel ordinet, recipit, vel confert ordinis characterem. Oportet itidem, ut habeat ordinem, quem conferre intendit, alias eum dare non poterit. Unde si Diaconus, aut Subdiaconus quis non sit, episcopalem characterem recipit, si consecratur episcopus, & omnes ordines potest conferre, præter eum quem non habet. *Raynerius, & alij in c. Gratia. l. q. 1. Siluest. ordo. 2. q. 1. icite*

tamen non potest suo officio fungi etiam quod attinet ad ordines, quos suscepit, antequam recipiat ordinem prae-terminatum. *Hoffi. Ep. Silu. loco citato.* Vtrum vero requiratur ex necessitate iuris diuini, ut episcopus, antequam consecratur, sit Sacerdos; superius dixi, cap. 9.

Secundo quaeritur, an Presbyter Parochialis iure possit dare primam tonsuram laicis sibi subiectis? Sunt duae opiniones. Vna est asserentium posse dare. *Panormitan. in cap. Quanto, de consuetudine, Et in cap. Cum contingat, de ara. Et qualis ordinat. Sic etiam Hugo, Reyrerius, Innocentius eod. cap. cum contingat. Sic etiam Archidiaconus, in cap. Nullus Episcopus de temporibus ordinat. in sexto.* Altera est opinio dicentium non posse. Ita *Goffred. Et teste Siluest. S. Antoni. fecutus Petrum Paludan. Sic Angel. ordo. 2. nu. 1. Et Siluester Ordo 3. quast. 2. & hoc habet vltus Romanae Ecclesiae: nunquam enim visum est Sacerdotem Parochialem, primam tonsuram contulisse, aut iurisdictionem episcopalem habuisse. Possunt tamen ij, qui iurisdictionem episcopalem habent, primam tonsuram conferre laicis sibi subiectis, qualem habent Cardinales, qui episcopi non sunt, in Ecclesia sui tituli, Ioan. Andreas, Et Antonius in cap. Cum contingat, supra citato, Angelus, Et Siluest. loco citato.*

Tertio quaeritur, an Episcopus possit ordinare alienos subditos sine licentia Ordinarij? Non potest, e. eos. de tempor. ord. in 6. suos tantum subditos potest episcopus ordinare, hoc est, eos, qui ex diocesi originem ducunt, vel beneficium in ea possident, vel domicilium habent. Cuiusmodi sunt, qui partem rerum suarum maiorem habent, aut saltem non minorem, quam in alia diocesi. Potest enim aliquis duo domicilia, duobus in locis habere, si in vtroque loco res suas pariter locauerit. l. Assumptio. ff. ad municipalem. Sit tamen inter episcopos talis, & tanta amicitia fuerit, ut bona fide credat vnus alterum ratam habitationem ordinationem, tunc poterit ille ordinare subditum alterius: sicut constat ex cap. Lugdunensis, nona quaestione tertia. Urbanus, Epiphanius Episcopi exemplum sequutus, qui Clericos ex diocesi sancti Chrysostomi ordinavit, Lugdunensi Parochiae Clericos, ab alienis episcopis ordinatos, admittendos esse scripsit. Si Queres, an possit episcopus ordinare familiarem suum sibi non subditum? De hoc Synodus Tridentina sess. 23. c. 9. statuit, ut non possit, nisi fuerit secum triennio commoratus, & nisi beneficium, quacunq; fraude cessante, statim re ipsa illi conferat, consuetudine quacunq; etiam immemorabili non obstante.

Quarto quaeritur, Quam poenam iuris contrahat episcopus ordinans alienum subditum, sine expressa, vel tacita, v. superius dixi quaestione tertia, sui Ordinarij licentia? Respondeo, si id faciat scienter, vel affectata ignorantia, vel quouis alio figmento quaesito, nullos ordines posse conferre per annum integrum, & continuum, & eius Clerici, toto eo tempore postquam manifesta videlicet per euentiam facti, vel sententiam iudicis, vel propriam confessionem in iudicio huiusmodi suspensio fuerit, poterunt, sine vlla ipsius licentia, ab alijs episcopis vicinis in ipsorum diocesi rite alias, & Canonice ordinari, cap. eos de temporibus ordinationum, in sexto, Et ibi Glossa. Qui vero primam tonsuram alieno subdito dederit, sine licentia sui Ordinarij, iure suspensus est per annum integrum à potestate conferendae primae tonsurae duntaxat. e. nullus Episcopus de tempor. ord. in 6.

Dubiae quaestiones est, An Episcopus, cuius subditus ab alieno episcopo fuit ad ordines promotus, possit ratam habere eam promotionem, ita ut valeat ad legitimum vsum, & executionem Ordinis suscepti? Glossa in capitulo, Salonitana, distinctione sexagesima tertia in verbo, ac si me, & Probus in capitulo primo. De temporibus ordinationum, in sexto. affirmant posse. Sed contrarium senserunt Paris. consil. 136. quod incipit, stante defectu, libro quarto, & Rebuff. in Praxi tit. de Formula dimissoria, num. 12. Et 13. Haec sententia est tenenda: nam quod initio visum fuit, non debet tractu temporis conualescere: non debet quis ratum

habere, quod suo nomine gestum non fuit, cap. Ratum, de Regulis iuris in sexto, & rathabitio nihil in his prodest, quae sunt publicae auctoritatis, ut dicit Innocentius cap. 1. de Rebus Ecclesiasticis non alien. Vnde gesta ab eo, qui non est competens Iudex, rata haberi non possunt à competente Iudice. Bald. in l. obseruare. §. Post hoc, ff. de offic. Proconsul. Felinus in c. Prudentiam, de offic. leg. ver. Nunquid vnus. Nec obstat id quod habetur in cap. Salonitana, distinctione sexagesima tertia, nam ibi Gregorius non confirmat ordinationem ab alieno episcopo factam, sed tantum remittit iniuriam illatam, in missionem falsis in suam mellem: nec etiam impedit, quod dicitur in cap. Lugdunensis nona, quast. tertia. nam Urbanus Papa, Lugdunensis Parochiae Clericos ab alienis episcopis ordinatos admittendos scripsit: fatetur enim Romanum Pontificem posse concedere, ut perinde ordinatio ab alieno episcopo facta valeat, ac si initio ipsius Episcopi proprii licentia affuisset. Rebuff. loco citat. Praeterea cum illi, ut dixi quaestione tertia, fuerint ordinati ab alieno episcopo, ex tacito consensu proprii Praesulis.

Porro praefertur in dubio episcopum nouisse Clericum quem promouit, non esse ex suis, nisi contrarium inquirendo probauerit. Cum enim eius mores, & vitam examinare debeat, seipsum redargueret, qui omnia diligenter se non explorasse fateretur: nec excusabit eum illorum, quos examini praefecit incuria. Glossa, in c. eos, de Temporibus, ordinationum in sexto, verbo, scienter. Tandem scias in Concil. Trid. sess. 23. cap. 8. de reformat. statutum esse: ordinatum ab alieno episcopo, sine licentia proprii, à suspensorum ordinum executione, quamdiu videbitur proprio Ordinario expedire, esse suspensam, & ordinantem à collatione ordinum per annum.

Quinto quaeritur, an episcopus possit suos subditos ordinare in aliena diocesi? Non potest, in cap. Nullus alterius, Et cap. Nullus Primus, nona quast. 11. Nullus episcopus alterius Ciuitatem adire potest, nisi ab eo vocatus, cuius iuris ea Ciuitas esse cognoscitur, ut quidquam ibi disponat, ordinet, vel iudicet. Et in Conc. Trid. sess. 14. c. 2. de reformat. prohibetur episcopus exercere Pontificalia officia in alterius diocesi, nisi de loci Ordinarij expressa licentia, & in personas eidem Ordinario subiectas tantum.

Queres, an saltem primam tonsuram possit episcopus in suos subditos conferre, intra alienam diocesim nullo illius episcopi petito consensu? Barbarius in c. Nulli de offic. legati Albericus in l. Emancipari. ff. de Adopt. Rebuff. in Praxi, par. 1. tit. de Cleric. Et à quib. Et quomodo creantur, affirmant posse; quia solent episcopi, sine Pontificalibus, & sine cognitione cause in iudicio, primam tonsuram dare: item, conferre primam tonsuram est iurisdictionis voluntaria, non contentiosa.

Sexto quaeritur, an episcopi titulares, hoc est, Clero caentes, & Populo, eo quod eorum ecclesiae in locis Paganorum consistunt, ordinare possint? In Concilio Tridentino. Sessione 14. cap. 2. de Reformatione statutum sic est: Nullus Episcoporum, qui titularis vocantur, etiam si in loco nullius diocesis, etiam exempto, aut à iure monasterio cuiusvis ordinis resederint, ac moram traxerint, vigore cuiusvis ordinis sibi de promouendo quocumque ad se venientes pro tempore concessi alterius subditum, etiam praetextu familiaritatis, continua commensalitate sua, abiqua sui proprii Praelati expresso consensu, aut literis dimissoria ad aliquos sacros, aut minores ordines, vel primam tonsuram promouere, seu ordinare valent. Contra faciens, ab exercitio Pontificalium per annum: saliter vero promotus ab executione ordinum se susceptorum donec suo Praelato visum fuerit, ipso iure sint suspensi. Tandem eadem Tridentina Synodus Sessione vigesima tertia, capite octauo, de Reformatione: Prouisusque, inquit, à proprio Episcopo ordinatur. Quod si quis ab alio promoueri petat, nullatenus id ei, etiam cuiusvis generalis, aut specialis rescripti, vel priuilegii praetextu, etiam statutis temporibus permittatur, nisi eius probitas, ac mores ordinarij

sui testamentum commendentur. Si secus fiat, ordinans à collatione ordinum per annum; & Ordinatus, à susceptorum ordinatione executione, quamdiu proprio Ordinario videbitur expeditur, sit suspensus. Eadem Sessione capitulo tertio: Episcopi autem per semetipsum ordinem conferant, quod si egritudine fuerint impediti, subditos suos non aliter, quam iam priuatos, & excommunicatos, ad alium Episcopum ordinandos dimittant.

Septimo quaeritur, An episcopus excommunicatus possit ordinare? Iure non potest: quod si ordinet, confert quidem ordinis characterem, sed non ordinis executionem, quia eam non habet, c. Gratia, & cap. statumus, prima quaestione. & cap. Daibertum, quaestione septima. Idem iuris est, de Episcopo à diuinis suspensio, interdictio, deposito, degradato hi enim quamuis verum Christi corpus conficiant, & ordinis characterem conferant, si veram formam Ecclesiae seruent, cap. secundum distinctione 19. cap. Dominus, quaestione prima, capite, Quod quidam, de consecratione, distinctione quarta. Ordinati tamen ab ipsis, suspensi sunt ab usu, & executione ordinum: Vnde tales ordinationes irritae dicuntur in iure, cap. primo de Schismat.

Octauo quaeritur, An si quis nunc post Concilium Constantiense recipiat ordines ab Episcopo, notorie quidem excommunicato, sed non denunciato; nec notorio Clerico percussore, suscipiat, non tantum ordinis characterem, sed etiam usum, & functionem? Hæc quaestio pendet ex illa, An duo tantum genera excommunicatorum vitare debeamus etiam in diuinis, scilicet notorios Clericorum percussores, & nominatim denunciatos? In qua quaestione, quia vsu recepta est Constitutio Concilii Constantiensis, in qua statuitur, vt tantum vitare debeamus, vel notorios Clericorum percussores, vel specialiter denunciatos; communiter scribunt Auctores, posse nos recipere absque vlla pœna iuris Sacramenta ab excommunicato; si non est notorius Clerici percussor, vel specialiter denunciatus. Nauarrus, de Hæres. c. 15. numer. 2. Sotus in quarto distinct. 25. quaest. prima, artic. 1. Conclus. 3. Angelus verbo, Irregularitas, numer. 30. ad finem Syluester, Irregularitas, q. 7. Et hæc videtur esse vera sententia.

Nono quaeritur, An nunc non solum absque vlla pœna iuris, sed etiam absque vilo peccato recipiat quis ordines ab excommunicato, qui non est notorius Clerici percussor, vel specialiter denunciatus? Hæc etiam quaestio pendet ex illa, An Ecclesia, vel Papa possit facultatem concedere, vt si licite possimus communicare, etiam in diuinis cum his, qui sunt notorie excommunicati? Duæ sunt opinionēs: Vna est afferentium, id ab Ecclesia, vel Papa non posse concedi: aiunt enim isti posse Papam permittere, vt in diuinis communicemus cum excommunicatis absque hoc, quod incidamus in excommunicationem minorem: quia hæc est pœna iuris Canonici? quam potest Ecclesia, vel Papa remittere, sed non absque hoc quod peccatum incurramus, quia communicare cum excommunicatis in diuinis, est peccatum contra ius diuinum. Dixit enim Christus: Si Ecclesiam non audierit, sit tibi sicut Ethnicus, & Publicanus, quibus & diuina dare, & ab eis recipere, diuino iure, prohibemur. Sic Okam, quem sequitur Gabriel in quarto, distinctione decima octaua, quaestione tertia, articulo tertio, dub. 4. Almainus in quarto distinct. 18. quaestione prima, & Maior eadem distinctione, capitulo quarto. Panormitanus, in cap. Cum desideret. De sentent. excommuni. Felin. in cap. Nulli, eodem. tit. Couarruuias, in cap. Alma mater, parte prima, §. primo, numero primo. Sic etiam videntur sentire Syluester, excommunicatio octaua quaestione decima, ad finem. Armilla eod. verb. num. 51. Altera sententia est dicentium, solum esse iure Canonico prohibitum, communicare etiam in diuinis cum excommunicatis, Sotus in quarto, distinct. 22. quaest. 1. articulo quarto. Victoria in summa de excommunic. quaestio 11. c. 12. Ledesma in quarto, quaest. 25. articulo 1. vers. sed dabitur, Palacios in quarto, distinct. 18. disp. 4. ad finem. Horum auctorum argumentum est satis firmum, quia in Concilio Constantiensi edita est Constitutio, vt solum debeamus

vitare etiam in diuinis, duo genera excommunicatorum, vel eorum qui sunt manifesti Clericorum percussores, vel qui sunt specialiter denunciati. At si iure diuino esset prohibita communicatio in diuinis, cum excommunicatis, id Concilium constituere non posset: nec enim Ecclesia potest contra ius diuinum decreta concedere. Nec valet si dicas, cum Couarruuias, Felino, & aliis, Concilium solum statuisse, vt communicemus in diuinis cum excommunicatis absque hoc quod contrahamus excommunicationem minorem, quæ est pœna iuris Canonici: non tamen absque hoc, vt communicando peccemus. Certe concilium absolute, & simpliciter statuit non esse vitandos excommunicatos, etiam in diuinis, nisi fuerint specialiter denunciati, vel notorii Clericorum percussores. Sed ubi ius non distinguit, nec nos distinguere, sine efficaci ratione debemus. Difficile item est, quod Auctores primæ sententiæ docent, non posse Romanum Pontificem concedere priuilegium alicui, vt absque peccato communicet in diuinis cum excommunicato. Non minus etiam est difficile, quod addunt Papam absque peccato non posse cum excommunicato communicare in diuinis: ad id vero, quod dicunt, iuris esse diuini, ne communicemus in diuinis cum excommunicatis, propter illud Christi: Si Ecclesiam non audierit, sit tibi sicut Ethnicus, & Publicanus. Respondeo, iure diuino prohiberi nos communicare in diuinis cum excommunicato quem Ecclesia non tolerat, quia Constantiense Concilium concessit, vt communicemus in diuinis cum excommunicatis, qui non sunt specialiter denunciati, aut notorii percussores Clericorum: hinc est, vt contra ius diuinum non faciamus, communicando in diuinis cum ceteris excommunicatis, quia eos tolerat Ecclesia.

Decimo quaeritur, an Episcopus Hæreticus ordines conferre queat? Respondeo, cum si conferat, ordinis quidem characterem dare, sed non usum, vel executionem, quia eam non habet, cum iurisdictione careat. Glossa, & Doctores in cap. 1. de ordinat. ab Episcopo, & cap. Ordinationes 9. quaestio 1. & hi sciētes, vel per ignorantiam affectatam ordinati fuerint, ipso iure sunt ab ordinibus suspensi, nec possunt absolui à suspensione, nisi Romani Pontificis auctoritate. Hostiensis, & alii, cap. 1. & 2. De Ordinatis ab Episcopo. Is autem, qui iusta, & probabili ignorantia fuerit ordinatus, cum primum id scierit, debet se ab usu ordinum abstinere: potest tamen per Episcopum à tali suspensione solui. Porro ordinari Episcopus tamdiu est ab ordinibus suspensus, quamdiu non fuerit à Romano Pontifice absolutus, Syluester verbo, ordo, 2. quaestione secunda, idem iuris est de Episcopo Schismatico ordinante, & de Clericis ordinatis ab eo, quod de Hæretico Pontifice, cap. 1. & 2. de Schismaticis. Idem quoque iuris est de Episcopo Simoniaco in ordine, vel beneficio ordinante, & de Clericis ordinatis ab eo, cap. gratia, 1. & 2. c. statumus, 1. & 2. 1. quaest. 1.

Vndecimo quaeritur, an nunc post Concilium Constantiense, si quis ordinetur ab episcopo Hæretico, sed qui non est specialiter denunciatus, vel notorius Clericorum percussor, ordinis usum & functionem recipiat? Ratio dubitandi est, quia post Concilium Constantiense vitare non cogimur excommunicatos, nisi specialiter denunciatos, vel notorios Clericorum percussores. Nauarrus asseruit recipere tit. de Hæres. c. 15. numero secundo. Idem videntur docere Angelus verbo Irregularitas, numero trigesimo. Syluester, eodem verbo, q. 8. Sotus in quarto, distinct. 25. quaest. 1. articulo 1. Conclus. 3.

Sed hæc sententia mihi dubia videtur, eo quod Hæreticus non solum, vt excommunicatus, sed etiam præcise, quia exterius Hæreticus est, vitari debet: notorius quidem publicus, & notorie occultus vero, occulte, & secrete, nimirum ab eo, qui nouit eum Hæreticum esse. Item Hæreticus non solum, quia excommunicatus, sed etiam, quia Hæreticus, caret iurisdictione, vsu & executione ordinis: ergo quamuis Concilium Constantiense concesserit, vt communicare in diuinis possimus cum eo, quam

uis excommunicato, non tamen quatenus Hæreticus est. Et quando sunt duo Privilegia, qui vnum concedit, non eo ipso alterum concedere intelligitur; Quando sunt duo vincula, vno sublato, non tollitur alterum. Idem iuris est de Schismatico, & de Simoniaci in ordine, vel beneficio, nam Schismaticus non solum vitari debet, quia excommunicatus, sed etiam quia Schismaticus, vel Simoniacus est in ordine, vel beneficio: nam non solum, quia excommunicatus, sed etiam quia Simoniacus, & propterea de Hæresi suspecto, admittit ecclesia iurisdictionem, vsum, & executionem ordinis.

Duodecimo quaeritur, An Romani pontificis auctoritate possit quis iustus de causis communicare in diuinis cum Hæretico? Sunt qui sentiant iuris esse diuini, ne cum Hæretico communicemus in diuinis. Immo quidam censent, Episcopum Hæreticum iure diuino esse iurisdictione priuatum: ac proinde vsu, & executione ordinis; quia eo ipso, quod quis est Hæreticus, est extra ecclesiam, ac proinde iurisdictione caret. Secundum horum Auctorum sententiam, Papa concedere nequit, vt absque peccato communicemus in diuinis cum Hæretico: & ideo, inquit, Herminigildus Princeps pro martyre habetur, quia iussu patris Arriani occisus est, eo quod nollet eucharistiam recipere ab episcopo Arriano. *cap. capit Herminigildus 24. quæst. 1.*

Sed dicendum est, quatuor esse casus, quibus iure diuino prohibemur communicare in diuino cum Hæretico. Primus, si subsit peridize periculum. Secundus, quando est communicatio in ipso crimine hæresis, vel in his, quæ sunt cum hæresi necessario connexa. Tertius, Quando excommunicatio nostra gignit in alijs scandalum, & offensionem. Quartus, Quando ex hoc, quod communicamus cum Hæretico, pro Hæreticis habemur. Er in his casibus Papa concedere non potest, vt communicemus in diuinis cum Hæretico. Proinde Herminigildus Princeps voluit potius mori, quam recipere eucharistiam ab episcopo Arriano, quia in eo casu si recepisset, pro Arriano habitus fuisset. In cæteris casibus hæreticus Canonico, non diuino iure vitandus est. Item Canonico iure, non diuino, iurisdictione, vsu, & executione ordinis priuatus est. ecclesia enim est, quæ hæretico episcopo officium, & munus abrogat, & restituit: alioqui enim si episcopus hæreticus, quatenus hæreticus est, à suo officio, & munere diuino iure esset amotus, omnis episcopus hæreticus, etiam is, qui solum animo, & mente est hæreticus munere & officio Pontificali careret, quod non est dicendum. Consequens est, vt si iusta causa subsit, possit Papa concedere, vt quis recipiat ordines ab episcopo hæretico.

Decimo tertio quaeritur, An episcopus, qui se episcopatu abdicauit, ordines conferre queat? Respondet Alexander Tertius, in c. 1. *De ordinatis ab Episcopo*, cum distinctione. Aut enim renunciauit loco tantum, aut loco simul, & dignitati. In primo casu, ordines sicut ante, rogatus ab aliquo Episcopo, potest conferre. Dicit, rogatus, quia cum nullo subditos habeat, non potest ordinare alienos, nisi consensu illius, cuius sunt subditi, si autem loco simul, & dignitati renunciauit, potest conferre ordines minores, non tamen maiores. Quare qui ab eo minores ordines acceperit, potest in illis deferre, & ad maiores si fuerit alioqui idoneus, promoueri. Qui vero maiores ordines receperit, sciens, vel ex crassa ignorantia, suspensus est ipso iure vsu ordinum nec potest, nisi per Romanum Pontificem tali suspensione solui. Quod si ex probabili ignorantia ordines suscepit, potest episcopus permittere, vt ministret in illis. *Hæc ex illo capite.*

Decimo quarto quaeritur, Quid dicendum sit de episcopo, qui habet subditos Latinos, & Græcos suis ritibus viuentes? Cælestinus Tertius, in cap. *Cum secundum, de Temporibus ordinationum*, sic ait: *Quia vero sicut dicitur, in partibus Calabriae, Latini à Græcis, & Græci à Latinis, secundum alterutrum institutionis obseruantiam ordinantur: nolunt*

mus de cætero commotiones, & consuetudines rituum in ordinibus obseruari. hoc dicit Pontifex, quia Græci extra Quatuor Tempora, & alia forma quam Latini ordinati solent. Innocentius vero Tertius, in cap. Quod translationem, de Temporibus ordinationum scripsit in hunc modum. Cum Clericus Græcus Episcopo Latino subiectus à Græco Pontifice ordinatur, nisi de mandato, vel licentia sui Episcopi fiat, interdum est et ordinis executio sic suscepti, tanquam ab alieno Pontifice, sine mandato, vel licentia sui Episcopi ordinato. Si vero de mandato, vel licentia sui Praesulis à Græco Pontifice, secundum morem Græcorum fuerit ordinatus, licet culpandus sit Episcopus Latinus, qui Clericos suos à Græco facit Antifite ordinari: quamdiu tamen talis mos ab Ecclesia toleratur, impediendum non debet ab executione ordinum taliter susceptorum. Sic ibi.

At idem Innocentius Tertius, in Concilio Lateranensi, vt habetur in c. *Quoniam, de offic. Iudi ordinarii*, constituit, vt Episcopus, cui diuersarum linguarum, & rituum populis subest, Christianæ Religionis cultori, quamuis moribus diuersis, viros idoneos habeat, qui pro varietate rituum, & linguarum, diuina officia illis celebrent, & Ecclesiastica Sacramenta ministrent.

Ex his colligitur, Latinum Episcopum non posse concedere, vt Clericus Latinus sibi subiectus ordinetur à Græco Episcopo, nisi Latino ritu, & cæremonijs Romanæ Ecclesiæ, & statis temporibus. Abbas in cap. *Cum secundum, de Temporibus Ordinationum*. Colligitur item habere debere, si Episcopus Latinus habeat subditos Latinos, & Græcos, suis moribus, & ritibus vtentes. Vicarium aliquem Episcopum Græcum, qui Græcis Clericis ordines conferat. Dices: Quid si Episcopus Latinus talem Vicarium inuenire non possit, nunquid ille facultatem poterit dare, vt Clericus Græcus sibi subiectus ordines recipiat à quouis Episcopo Græco Schismatico? Respondeo, non posse, quia vt dicam capite proximo sequenti, dimissoria litteræ dari Clericis subditis non possunt, nisi, vt ordinentur ab Antifite rite, & Canonice promoti, & gratiam, & communionem Sanctæ Sedis Apostolicæ obtinente.

Decimo quinto quaeritur, An alij præter episcopos, ordines conferre queant? Abbates, & Priores, quasi episcopalem iurisdictionem habentes, & vtentes Pontificalibus insignibus, nimirum mitra, baculo, & annulo, possunt minores ordines conferre, non solum suis Monachis, sed etiam Laicis in quos habent Ecclesiasticam iurisdictionem. *cap. Quoniam, distin. 69. cap. Cum contingat, de atate, & qualitate.* Immo nunc est vsu receptum, vt simplices Abbates, & Priores Monasteriorum exemptorum, si fuerint benedicti, & Presbyteri, dent quatuor minores Ordines. *Archid. in cap. Quoniam citato, Innoc. Hostien. Ioann. Andr. in cap. Cum contingat, prædicto. Abb. cap. 1. De supplen. neglig. Prælat.*

Cæterum Concilium Tridentinum Sess. 23. capite decimo, de reformatio. sic statuit: *Abbatibus, ac alijs quibuscumque quantumuis exemptis, non licet in posterum intra fines alicuius diocesis consistentibus, etiam si nullius diocesis, vel exempti esse dicantur, cuiquam, qui Regularis subditus sibi non sit, consuram, vel minores ordines conferre, non obstantibus quibusvis priuilegijs, prescriptionibus, aut consuetudinibus, etiam immemorabilibus. Sic ibi.*

Decimo sexto quaeritur, An summus Pontifex, simplici Presbytero possit facere potestatem conferendi sacros ordines? Innocentius in cap. *Quando, de Consuetudinibus*, quem alij sequuntur, sentit, posse facere: sed vera, & tenenda est sententia, quam habet S. Thomas in *quarto distin. 25. quæst. 1. ar. 1. ad tertium arg non posse facere. Sic etiam sensere Collectaneus, Abbas, & alii in cap. Quanto citato, Couar. lib. 1. Variarum resolutionum, cap. 10. num. 9. Hæc opinio, vt ait Syluest. ordo, tertio qu. 3. vsu est recepta. Nunquam certe vitium est, talem potestatem Romanum Pontificem dedisse.*

Decimo septimo quaeritur, An Papa dare queat ei, qui

non est Sacerdos, facultatem conferendi minores ordines: Glossa in cap. *peruenit* dist. 95. *cap. manus. de consecrat. distincti* generaliter dicit, posse Papam concedere ei, qui aliquos ordines habet, vt conferat quos habet, non autem eos quibus caret. sed sententia vera est, quam docet sanctus Thomas *loc. cit.* ei qui non est Sacerdos, non posse Papam facultatem concedere, vt conferat minores ordines. Hæc opinio vsu ipso confirmatur.

Decimo octauo queritur, An Papa solo verbo, non tantum reliquos ordines, sed etiam Sacerdotalem dare queat. Angelus in *lege prima C. De sententiam passis*, Felinus *cap. 1. de Constitut. Rebus. in Praxi beneficio. par. prima tit. de Clericis, à quibus, & quomodo creentur, num. 9.* affirmant, id posse Papam efficere, quamuis nunquam factum sit. Cæterum distinguendum est. Aut enim loquimur de potestate iurisdictionis, aut de potestate ordinis. Primam solo verbo potest Papa conferre, & ita verbo tantum potest Parochum, Abbatem vel Episcopum creare: potestatem vero ordinis, non potest Papa solo verbo dare. nam talis potestas non nisi per consecrationem datur. Consecratio autem constat materia, & forma.

Decimo nono queritur, An Episcopus possit aliquem inuitum ad ordines promouere? Certi iuris est, Laicum non posse compelli, vt Clericus fiat. Item certum est, cogi aliquem posse, vt ordinem illum, suscipiat, quem sui beneficii conditio, & natura postulat; alioqui beneficio illo, vel priuabitur, vel priuandus esse declarabitur. *cap. Innocentius, distincti. 60. cap. Cum in cunctis, de elect. cap. 1. de actus, & qualitate. cap. Cum ex eo, C. Licet Canon. de Electione in 6. extra hos casus, si quis Episcopus aliquem inuitum, & reluctantem ad ordines promoueat, toto anno à celebratione Missæ suspensus est, & potest ab officio amoueri, *cap. 1. & 2. dist. 74.**

Vltimo queritur, An Clericus parere debeat, aut possit Episcopo Schismatico, excommunicato, suspensio à diuinis, interdicto, Simoniaci in beneficio, vel ordine, imperari, etiam excommunicatione in ipsum lata, vt ordines suscipiat ab ipso? Respondeo, cum Syluestro, *ordo, tertio. quest. 11. & 11.* Eum potius sustinere debere excommunicationem in se latam: Contra vero Episcopus Clericum suum, occulto crimine obstrictum, sed sibi tantum noto, ordines petentem, suo beneficio debitos, repellere iure non potest: Syluester *loco citato. quest. 9.*

CAP. XLIX.

De litteris dimissorijs.

Capite superiori dixi, neminem ordinari iure posse ab alieno Episcopo. Et quia proprius Episcopus aliquando non confert ordines, ideo nunc Clericis sibi subiectis liberam facultatem concedit, qua possint ab alieno Episcopo ordinari, eis litteras dat, eosque dimittit, vt ab alieno Antistite ordinentur: & hæc litteræ dicuntur dimissoriæ, *de quib. agitur. dist. 72. & 73.* quæ aliquando sunt generales, vt quis possit ordinari à quouis Antistite, gratiam & communionem Sedis Apostolicæ habente *cap. Veniens, de Prescript. Vel sunt generales, vt quis possit ad primam tonsuram, & ad omnes ordines promoueri.*

Primo queritur, An litteræ dimissoriæ differat à commendatijs: Respondeo, aliquando litteras dimissorias dici quoque commendatijs: & e contrario *in nomine. dist. 73.* nihilominus tamen litteræ dimissoriæ aliquando distinguuntur à commendatijs: nam commendatijs dicuntur, quæ dantur Presbytero peregrinationem suscipiente, vt ei liceat in aliena diocesi Missarum sacrificia facere: alioqui enim non liceret. *Extraneo, & cap. hortamur. dist. 71. C. de Clericis peregrinis.*

Secundo queritur, Quisnam possit litteras dimissorias dare? Respondeo, Episcopum originis, domicilij, vel beneficij: dummodo sit electus, & confir-

matus quamuis non consecratus, *et Cum nullus, De temporibus ordinum. in 6. & quamuis ibi generaliter dicatur ad ordines promoueri posse eum, qui beneficium Ecclesiasticum habet: in Conc. Trid. Sess. 21. c. 2. de reformatione est: vt nemo ad sacros ordines promouatur, nisi prius legitime constet, eum beneficium Ecclesiasticum, quod sibi ad vultum honeste sufficiat, pacifice possidere.* Sic ibi ergo non sufficit, si is habeat tenuram, aut litigiosum beneficium.

Tertio queritur, An alij præter Episcopum originis, domicilij, vel beneficij, possint litteras dimissorias dare? Respondeo, non posse, nisi in certis casibus, de quibus in *cap. Cum nullus supra citato* sic habetur, inferiores quoque Prælati, Religiosi, vel alij, nisi eis, quæ ad suos Clericos, & subditos, possint à quo voluerint Episcopo facere ordinari, à Sede Apostolica specialiter sit indultum: vel officiales Episcopi, cum ad hoc se ipsius officium non extendat, huiusmodi nequeant licentiam impertiri. Episcopo autem in remotis agente, ipsius in spiritualibus Vicarius Generalis, vel sede vacante, Capitulum seu is, ad quem tunc temporis administratio spiritualium noscitur pertinere, dare possunt licentiam ordinandi. Religiosi vero in non exemptis Prioratibus, deputati Priores, & eorum Socij, possunt à locorum diocesanis, quamuis morantur in ipsis Prioratibus, ordinari licite, licet non sint ab eorum diocesisbus ordinandi. Sic ibi.

Synodus Tridentina, Sessio 23. capitulo decimo, de reformatione sic habet: Nec ipsi Abbates, & alij exempti, aut Collegia, vel Capitula quacunque, etiam Ecclesiarum Cathedralium, litteras dimissorias aliquibus Clericis secularibus, vt ab alijs ordinentur, concedant. Sed horum omnium ordinatio seruetur omnibus, quæ in huiusmodi Sanctæ Synodi decretis continentur, ad Episcopos, intra quorum diocesis fines existant, pertineat. non obstantibus quibusvis priuilegijs, præscriptionibus, aut consuetudinibus immemorabilibus. Et Sessio septima, capitulo decimo, de reformatione, sic ait: Non licet Capitulis ecclesiarum sede vacante, infra annum à die vacationis ordinandi licentiam, siue litteras dimissorias, seu reuerentiam, vt aliqui vocant, tam ex iuris communis dispositione, quam etiam cuiusvis priuilegij, aut consuetudinis vigore, alicui, qui beneficij Ecclesiastici recepti, siue recipendi occasione archatus non fuerit, concedere. Si secus fiat, Capitulum contraveniens Ecclesiastico subiacet interdicto. Et sic ordinati, si in minoribus ordinibus constituti fuerint, nullo priuilegio Clericali, præsertim in criminalibus, gaudeant: maioribus vero ab executione ordinum, ad beneplacitum futuri Prælati, sint ipso iure suspensi. Quam penam eadem Synodus Tridentina Sessio vigesima tertia, capitulo decimo, ad illos, qui easdem litteras dimissorias non à Capitulo, sed ab alijs quibusvis, in iurisdictione Episcopi, loco Capituli sede vacante succedentibus, obtinerent, mandat extendi, concedentes autem dimissorias contra formam Decreti, ab officio, & beneficio per annum sint ipso iure suspensi, Sic ibi Concilium.

Quarto queritur, An profit prima tonsura sine litteris dimissorijs suscepta? Respondeo, nihil prodesse. Vnde is qui suscepit, nec potest ad vteriores gradus promoueri, nec est capax beneficij, nec gaudet priuilegio Clericali Fori, vel Canonis: nec potest talis ordinatio rata haberi à proprio Episcopo, vt valeat, *Rebus in Praxi beneficio. parte prima titulo de litteris dimissorijs. nu. 5.* Idem iuris est de prima tonsura, quam quis accepit ab Episcopo excommunicato, suspensio à diuinis, interdicto, hæretico, Schismatico, & Simoniaci in ordine, vel beneficio. Et hoc intelligitur iuxta id, quod dixi *Capite superiori, q. 8. 9. & 10.* nam litteræ dimissoriæ non dantur, vt quis accipiat primam tonsuram, nisi ab Antistite rite, & Canonice promotio gratiam, & communionem Sanctæ Sedis Apostolicæ obtinente. Sic enim habet formula litterarum Dimissoriarum, vt statim ostendam.

Quinto queritur, An litteræ dimissoriæ finiantur, & cessent obitu Episcopi, qui concessit eas? Ratio dubitandi est, quia mandatum extinguitur morte mandantis *l. Mandatum. C. Mandati. c. Si gratis. De re scriptis in 6.* Respondeo, non finiti, nec extingui. *Rebus in Praxi tit. Formula*